

מאמר התחזקות

אוצר של הלכה, חיזוק, מעשיות, בעבודת שמירת העיניים

פטרון
מהדר עיניים

הודש אייר

מזוה"ר היום צבי
אכעדלענדער הי"ד

לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בן יוחאי
ומחו מניחז"ל וזאת על רבנות מני ישיאל המתחזקים מידי יום ביטחו
קדושה וטוהרה תמנוור לשינוי להתברך בכל מיניו דמיטע, אמן.

שנה ג | גליון לב | לשון-קודש | ל"ג בעומר תשפ"ג לפ"ק

למען תספור

כוחם של הצדיקים ע"י עיניהם הטהורות

במאמר שבראש הגליון הבאנו כמה וכמה פסקאות מדברי הזוהר הקדוש המדברים בגודל הקדושה הטמונה בעינינו, ושהשכינה הקדושה שורה עליהן כשומרים עליהן כראוי וכמתבקש. הנה כי כן מצאנו שחכמינו ז"ל וכמו"כ צדיקים ואנשי מעשה שאחריהם, זכו לעיניים קדושות ועי"כ ניתן להם כח נורא לפעול בעיניהם פלאות; לרפאות את החולים, או להביא מפלה לרשעים ועוד מעשי ניסים, וכיבואר.

"נתן בו עיניו ונעשה גל של עצמות"

דברי חז"ל מלאים זיו בסיפורים נוראים הנותנים לנו הצצה לבין החרכים של שגב קדושת התנאים ואמוראים, ועל כוח הגדול והעצום שהיה להם בעיניהם. דברי הגמרא הידועים (שבת לד.) על ר' שמעון בר יוחאי שהסתכל על יהודה בן גרים - שהוא היה זה שגרם לכך שהוצרך שרשב"י להתחבא במערה - ועשה אותו גל של עצמות. כמו"כ מסופר בגמרא (בבא בתרא עה.) שנהדרין ק.) על ר' יוחנן שפעם הזדמן לפניו תלמיד אחד שהיה מזלזל בדרשות חז"ל, הסתכל עליו ר' יוחנן ועשה אותו גל של עצמות. וכזאת מצאנו (ברכות נח.) שעשה רב ששת גם עם הצדוקי שצחק עליו ופגע בו שהוא סגי נהור.

בדומה לזה מסופר בזוהר הקדוש (ח"ג דף רסא:): שפעם היו רבי אלעזר ורבי חייא הולכים בדרך, ולפתע שמו לב לקבוצת שודדים שדולגת אחריהם בכוונה לשודדם ולהזיקם. הסתובב אפוא רבי אלעזר לעברם, והתחיל להסתכל עליהם בעיניו הקדושות. מיד באו שתי חיות רעות וטרפו אותם.

*

ובספר הברית (ח"א מאמר י"ד איכות החי פרק ה') ביאר הענין, שכח זה שהיה בחוש הראיה של התנאים שבהבטה בעיניהם יכלו להמית - בא להם ע"י ששמרו את חוש הראיה משומר מכל פגם. עד שהזדככו עיניהם בקדושה יתירה וניתן רעות וטרפו אותם. <<< המשך בעמוד ב'

היא מאירת עינינו

קדושת עיני האדם במשנת התנא אלוקי רבי שמעון בר יוחאי

שתי עיניו של האדם הם שני אברים נפלאים שהשי"ת העניק לכל אדם. אבר העין הוא אבר עדין מאד, פי כמה משאר אברי הגוף. עדינותו מגיעה עד כדי כך שאי אפשר לגעת בו בידיים. וביותר מקושר ומחובר העין לאיברים הרוחניים הפנימיים של האדם, כגון הלב והמוח. העין הוא השער והפתח בו נכנסים כל הידיעות והמחשבות לתוך שבילי הלב וחדרי המחשבה.

זהו רק המבט שלנו על העין, כפי מה ששכלנו הקט יכול להשיג.

אבל התנא האלוקי רשב"י גילה לנו בספר הזוהר הק', שכל חלק קטן וזעיר שבעין האנושי, הצבע, הצורה, וקל וחומר חוש הראייה בעצמו הנמצא באישון העין - כל אלו מרמזים על דברים גבוהים ונשגבים בעולמות העליונים, והם בעצמם מהווים מרכבה לשכינה השורה עליהם. זהו סיבת הדבר שכל ראייה וראייה משפיע רבות בעולמות העליונים - ואפילו הזזה קטנה של עפעפי העיניים גם בכוחה להשפיע - לטב או להיפך חלילה. במאמר זה נביא את דברי התנא האלוקי המגלים לנו טפח מסודות העמוקות והרזים העליונים הטמונים בתוך עיני האדם. וגם נביא לקט ספרי רבותינו הקדושים שביארו את דברי הזוה"ק.

דבריו של רשב"י נושאים בתוכם משמעות עמוקה מאד, ונותן לנו מבט נכון איך צריכים אנו להתייחס אל העבודה היום יומית של שמירת העיניים; שכשאנו שומרים על העיניים אין זה מניעת הפסד בלבד, אלא בכל רגע של שמירה אנו מרוויחים רווח עצום ואנו פועלים בזה דברים רבים לטובה. פעולה קטנה זו של עצירת העיניים מראות ברע והכוונתם להסתכל רק במקום היתר, מביא כבוד לשכינה הק' השורה על העיניים, ומעצים ומקדש את שם שמים בכל העולמות. ודבר זה הוא הזכיה הגדולה ביותר שיכול האדם להגיע עלי אדמות; לקדש שמו יתברך.

במאמר זה נציג בס"ד גם דברי רשב"י המבארים כמה כח והשפעה יש בכל ראייה שאדם מסתכל בעיניו. כדי להבין כמה גדולה היא האחריות המוטלת עלינו מצד אחד, שלא לפגום ולא להזיק חלילה ע"י שימוש שאינו נכון בעיניים. ומצד שני, כמה גדול ועצום הוא הנחת רוח שהאדם עושה להקב"ה בכל ראייה המותרת או כששומר את עיניו מלהביט על דברים אסורים.

היהודי מורכב מדברים עליונים אשר רמזים עמוקים טמונים בהם, וגוף האדם הוא ממש כמו בית המקדש המהווה מקום להשראת השכינה.

כן איתא בזוהר הק' פרשת שלח (דף קסא סוף ע"א) בזה הלשון: 'תא חזי, פד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַ נְשׁ בְּעֵלְמָא, אַתְקִין לִיהַ כְּגֻוְנָא עֲלָאָה' - דהיינו, שכשהקב"ה ברא את האדם בעולמו, עשה אותו דוגמת הקומה שלמעלה. ובהמשך דבריו מביא הזוה"ק בפרטיות שהלב והמוח של האדם כמו כמו קדשי

<<< המשך בעמוד ב'

בלבבי משכן אבנה:

קומת האדם - בית המקדש מעט

כשאדם מסתכל על עצמו הוא רואה אברים גשמיים העשויים מחומר. אבל זהו רק משום שהשגתינו בעולם הזה קטנה ודלה. אמנם כשנעיין בדברי הזוהר הק' מתגלית מציאות אחרת לגמרי; שכל קומת האיש

תוכן הגליון

- היא מאירת עינינו _____ עמוד א
- למען תספור _____ עמוד א
- ולא תחללו את מקדשי _____ עמוד ה
- מכתבים למערכת _____ עמוד ו

זכות הדפסת הגליון

נתנדב ע"י הרבני הנגיד
ר' עקיבא צבי קליין הי"ו
לע"נ חמיו הרה"ח ר' מנחם זאב ב"ד אברהם
אבא ע"ה - נפטר כ"א אייר

זכות הגדולה של רבנות בני ישראל המתחזקים מידי יום ביומו בקדושה וטהרה ועומדים מול נסיונות הזמן בתוקף ועוז תעמוד לימין הדבן החשוב להתברך משמי מעל כלל מיני דמיטב, בני בריכי, חיי אריכי, ומזוני רויחי, וטיעתא דשמיא, פונטסה בהרבה גדולה, והצלחה בכל מעשה ידיו, אמן

בהן כח גדול ופלאי. כדכתב שם בזה"ל:

והתנאים, מיסדי התלמוד וחכמי המשנה, בהיות כי שמרו זה החוש (כלומר חוש הראיה) ולא פגמו מעולם את עיניהם, היה להם כח גדול בזה החוש עד שהיו ממתים את הרשעים בהבטה לבד, כמובא בש"ס פעמים רבות 'נתן עיניו בו ונעשה גל של עצמות'. וזה הכח והעוז מסר הקב"ה לחסידי ו לחושבי שמו, באמרו רק בעיניך תביט ושלומת רשעים תראה" (תהילים צא ח).

ובספרי הקודש מצאנו עוד יותר מזה; שלא זה בלבד שהשומר עיניו בקדושה יכול להמית את שונאיו ע"י שמסתכל עליהם בעיניו הקדושות, אלא יותר מכך; כל מהותו של אדם כזה נהפך לקדוש ומקודש, עד שכל מי שרוצה לקנות אותו ולהרע לו ניוזק ממילא מקדושתו, ואויביו הולכים וכלים מאליהם.

כן מצאנו בספר ראשית חכמה (שער הקדושה פ"ח אות נ-נא), שאחר שהביא את דברי הוזה"ק בענין קדושת העיניים, כתב וז"ל:

והנה מעלתו (של מי ששומר עיניו בקדושה) להשרות עמו שכונה וכו'. וראיה על הנדרש ממעלת השומר ראותו ששכינה עמו (כלומר שראיה יש לזה, שמי ששומר עיניו אזי השכינה עמו, והוא שפעם), העיד לי בעל תורה אחד, כי ראה במלכות מערב חסיד אחד וחכם, שאינו מגביה עיניו מהקרקע, שלעולם הוא שח עינים (כלומר שעניני שחות ללמטה ומכוונות תמיד למטה אל הקרקע). ומרוב חסידותו, כל מי שיקטיטהו לא ישלים שנתו. ועוד מעשה ניסים נעשו לו.

וכענין זה ממש - שיש בכח מי ששומר עיניו שיפלו כל אויביו לפניו מרוב קדושת עיניו - מסופר בספר נפש חיים (מערכת ע' אות לד) על הרה"ק רבי חיים אבולעפיא זצ"ל בעל עץ החיים, שתמיד היה נזהר בעיניו שלא להסתכל חוץ לד' אמותיו, ובכח קדושת עיניו זכה שכל מי שהיה פוגע בו לא היה מוציא את שנתו רח"ל.

*

דבר פלא מצאנו במדרש תלפיות (לבעל שבט מוסר, אות ב' ענף בעלי חיים, וראה עוד בענף דברים נפלאים) שכתב על דבר סיפורי הז"ל אודות התנאים והאמוראים שיכלו להמית אדם בראיה בלבד, וז"ל:

בבריאה יש חיות ועופות שיכולים להמית בהסתכלות ע"י חוש הראיה שלהם. ובכוונה ברא אותם השי"ת בעולמו והטביע בבריאה דבר כזה, כדי שנאמין בכח עיניהם של הצדיקים, שגם הם יכולים לכלות ולהרוג בכח הראיה שלהם. כלומר, שמאחר שבכל דור ישנם ליצנים המחכישים את כח זה שבעיני הצדיקים, וגם אם רואים שהצדיק ממת בכח הראיה שלו, הם אומרים שלא ראיתו של הצדיק פעל לכלות את האדם אלא 'במקרה' הגיע שעתו של אדם זה למות באותה שעה, ורק מפני זה מת. לכן ברא השי"ת חיות ועופות

ורק מפני זה מת. לכן ברא השי"ת חיות ועופות

קדשים, וכמו קדשי הקדשים שהוא אמצע ומרכז העולם, כך הלב הוא מרכז כל איברים האדם, והמזכר מקושר ג"כ אל הלב.

ובספרי הקודש ביארו כוונת העינין, שכמו בית המקדש שהיה בנוי מעצים ואבנים, אבל הם היו רק כלים להשראת השכינה ששרתה שם תמיד, כענין הזה ממש ברא הקב"ה את האיש היהודי. שאכן בנין האדם הגשמי מורכב מבשר דם ועצמות גשמיים, אבל האמת הוא שכל גופו הוא רק כלי להשראת השכינה, כי הגוף הוא כמו בית המקדש קטן שהשכינה שורה שם, וכל אבר כשלעצמו הוא כנגד מקום מסוים בבית המקדש.

נמצא א"כ שכל עבודת האדם בעולמו היא לעשות את עבודת בית המקדש האישית שלו וליתן כבוד לשכינה השורה שם. ע"י שמשמש באבריו רק כדי לעשות רצון הקב"ה, וע"י שנוהר לשמרם בקדושה ובטהרה נקי מכל טמא, כדי שתוכל השכינה לשרות שם.

והיו הכרובים פורשי כנפים:

העיניים - הארון, הכרובים ושני לוחות הברית

המקום המקודש ביותר בבית המקדש היה מקום קדשי הקדשים. שם היה מונח הארון שבתוכו היו מונחים שני לוחות הברית, ועל הארון היה הכפורת אשר כיסתה את לוחות הברית. ומעל לכפורת עמדו שני הכרובים פורשי כנפיים, כמאמר הכתוב 'והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפורת'

בתיקוני זוהר איתא ששתי עיניו של האדם הם שני לוחות הברית, וכלשונו (דף קמה): "תְּרִין עֵינַי אֲנֹן תְּרִין לוחִין יְקִירִין דְּאַרְיִיתָא". ועוד כתב (תיקונים תיקון ע' דף קכח. ע"פ מתוק מדבש) שכדור לובן העין, הוא הכפורת של הארון.

והנה, כל עין יש לו שני מכסים של עור, אחד מעל העין ואחד מתחתיו, והם נקראים עפעפיים. המכסה התחתון נשאר תמיד על מקומו ואינו זז, לא כן הוא המכסה העליון שנפתח ונסגר כפי רצון האדם. דרך המכסה העליון יכול האדם לשלוט על חוש ראייתו ולהחליט על מה ירצה להסתכל, ובפני מה ירצה לכסות את העין כדי שלא לראות.

וכתב בתיקוני זוהר (תיקון ד' דף יח, ובתיקון ע' שם; ע"פ ביאור הראשית חכמה שער הקדושה ריש פ"ח אות ד' ה' ט'), ששני העפעפיים התחתונים הם כמו הכרובים, ושני העפעפיים העליונים הנפרשים מעל לובן העין הם כמו כנפי הכרובים שגם היו היו פרושות מעל הכפורת.

דברים נוראים ממשך התנא האלוקי רשב"י בזהר שם בזה הלשון: "תְּרִין עֵינַי, בְּזִמְנָא דְאִינון מְסַתְּלִין בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל - כששני העיניים מסתכלות בדרכים ישרות, "אֲתַמְרַן בְּהוֹן וּפְנִיהֶם אִישׁ אֶל אַחֵיו" - אזי עליהם אמר הכתוב "ופניהם איש אל אחיו", שעל זה אמרו חז"ל (עי' בבא בתרא צט, א) שכגון זה היה רק כשבני ישראל עושים רצונו של מקום והשכינה שרתה ביניהם, וכענין זה הוא גם בעיניים אלו; שהשכינה שורה עליהם. "וּבְזִמְנָא דְלֹא אֲנֹן מְסַתְּלִין בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל - אמנם כשהעיניים אינן מסתכלות בדרך הישר, "הָא נְחָשׁ יִקְלְתָן תְּמָן" - אזי נמצא שם הנחש הטמא, היינו ס"מ והקליפות (ע"פ מתוק מדבש).

ולפי"ז כתב בעל השומר אמונים (טהרת הקודש

מאמר שמירת עיניים פ"ז): "השומר עיניו בקדושה נעשה עינים שלו כדמות כדמות שני כרובים פורשי כנפים למעלה".

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם:

אישון העין - מקום השראת השכינה

החלק העיקרי שבעין הוא אישון העין, בנקודה שחורה קטנה זו שבמרכז העין, שם נמצא עיקר חוש הראיה של האדם, ולכן יש טמון במקום קטן זה קדושה יתירה. ובנקודה זו שהיא מקור כח הראיה של האדם, שם נמצא השי"ת - קודשא בריך הוא ושכינתיה. כמו שכתב בזה"ק (פנחס דף רכט: ע"פ ביאור הראשית חכמה שם), "קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂרָיָא בְּרַיָּה".

רבות מצאנו בספרים הקדושים בענין הקדושה והרוחניות הטמונים באישון העין, וכמו שכתב בספה"ק אור יצחק להרה"ק ר' יצחק מראדוויל זצ"ל (פרשת וישב ד"ה וישאל), שהעיניים הן שערי הנשמה, בזה"ל:

ואין להנשמה הקדושה רק שער אחד; הם העיניים. והראיה שהעיניים הם מקום הנשמה הקדושה, שעל כל אברי הגוף כשיפול עליהם מעט עפר לא איכפת להם כלום (כלומר שאין האברים נזוקים מזה), אבל בעיניים, כשיפול מעט עפר הוא סכנת נפשות. ומפני מה? דהעיניים הם בשר כמו שאר האברים? אך מחמת שהעיניים הם דבר רוחני משכן הנשמה, ודבר רוחני אין יכול לסבול דבר הגשמי, ולזה הוא סכנת נפשות כשיפול מעט אבק על העיניים, עכ"ל.

וכתב שם הרה"ק מראדוויל עוד, שלכן צריך לסגור את עיני האדם לאחר שיצאה ממנו נשמתו, כי הנשמה שורה בעיניים והיא מצפה ומחכה לדבק את עצמה במקום קדושה, ולכן צריך תיכף לעצום את עיני המת כדי שלא יכנס שם רוח הטומאה.

כענין זה כתב בספה"ק באר מים חיים (שער התפילה שער ניפול פרק גב עמ' של), שסיבת הדבר שא"א להכניס אל העיניים את הידיים או שום דבר, היא משום שהעין היא דבר רוחני ואבר דק ועדין מאד, שלא כמו שאר איברי האדם שהם כלי גוף גשמיים. ומהאי טעמא יש היזק גדול בכל ראה אסורה, כי דבר רוחני נפגם במהרה (וכ"כ באור החיים הקדוש דברים לב י').

כולו שמותיו של הקב"ה:

צורת העין - מלאה בשמות הקודש

גם הצבעים שבתוך העין שמהם מורכב צבע העין, טמון בהם עניינים גבוהים וטמורים ע"י שמות הקודש שרמוזים בהם בכמה אופנים, וכדברי הוזה"ק:

העין מורכבת מארבעה צבעים, שהם כנגד ד' אותיות של שם הוי"ה. וארבעה עפעפי העיניים - היינו מכסי העיניים, שנים למעלה ושנים למטה - הם כנגד ד' אותיות של שם אדנ"י (תיקונים תיקון ע' דף קכח).

כמו כן מרמזים העיניים כנגד י' אותיות של שם הוי"ה במילואו, בתוך העין יש שבע קרומי עור שהם כנגד ז' אותיות, ועוד ג' צבעי העין הם כנגד ג' אותיות הנשואות, (תיקוני זוהר חדש צו:).

« המשך מעמוד ב' »

אלו עם כח הכליון בכח הראיה שלהם, כדי שיראו אנשי העולם שכח כזה קיים בבריאה, ומזה יכירו וידעו והיו מוכרחים להודות שאם ישנו דבר כזה בעולם, ע"כ שייך גם אצל הצדיקים.

נפקע כח החיות מהתרנגול

אל הגאון וקדוש בעל החכם צבי זצ"ל הגיע פעם איש אחד, ושאלתו בפיו, "בגמרא מסופר רבות על תנאים ואמוראים שבהבטת עיניהם יכלו להפוך אדם חי בריא ושלם לגל של עצמות. אבל ילמדנו נא רבינו, איך שייך שיקרה דבר כזה במציאות, שבכח הראיה בלבד יצא חיות האדם מגופו ויהפוך מבעל חי לגוף מת".

ענה לו החכם צבי, "הנה, אין דרכי להזיק שום בריה מעולמו של הקב"ה, אך כדי להראות לך אמיתות דברי חז"ל הקדושים, אוכיח לך כהנה וכזאת". קם אפוא הגאון משולחן לימודו ויצא אל החצר שבחוץ אל עבר תרנגול הודו שהתהלך לו שם מעדנות. רכז הגאון הקדוש את מבט עיניו הטהורות על העוף, ותוך זמן קצר הפקיע והוציא ממנו כל כח החיות, ונפל התרנגול מת על קרקע החצר.

כתבי ר"י שו"ב עמוד קלט

התיירא מלפגוש את מבט הצדיק

שגב קדושתן של עיניו הטהורות של רבי שלמה מבאבוב הראשון ז"ע היה לשם דבר, וידוע היה ומפורסם שקדושה נוראה טמונה בהן עד שהיה ניכר הדבר על עיניו מבחוץ. עד כדי כך הגיעה תוקף קדושתן, שהרופא שבעיירת באבוב שהיה מטפל בהרה"ק רבי שלמה מזמן לזמן, סיפר לנכדו הרה"ק רבי שלמה השני מבאבוב, שתמיד היה נזהר שלא להביט אל תוך מבט עיניו של הרה"ק רבי שלמה זקנו. כי כשקרה שנפגש מבטו במבט הצדיק שלא במתכוון, נפל עליו פחד ורתת אחז בעצמותיו, ונטרד מזה ולא יכול להתרכז בעבודתו.

כרם החסידות ח"ג עמוד קטו

עיניים שבכותן לרפאות

עוד סיפר הרה"ק רבי שלמה מבאבוב ז"ע: כששהה הרה"ק רבי שלמה מבאבוב הראשון ז"ע במרחצאות שבעיירת המרפא ראנק שבהונגריה, התהלך לו פעם בשבילי העיירה בלוויית קבוצה מחסידיו, ותוך כדי הליכתם עבר לידם שר מדינה גדול ששהה שם בעת ההוא.

השר שהתרשם מאד ממראהו האצילי של הרבי וחסידיו, רצה לתהות על קנקנו. הלך אפוא ובירר

« המשך בעמוד ד' »

אנא ידע דאת דילי:

כל גוף האדם משתקף בתוך עיניו

עוד מצאנו בזה"ק, שכל קומת הגוף של האדם על כל איבריו משתקף ונראה בתוך עיניו. כדכתב בתיקוני זוהר (תיקון ע' קכח): "העיניים הם דוגמת כל הגוף. שני עפעפיים התחתונים כנגד שתי הרגליים, שני עפעפיים העליונים כנגד שתי הידיים. וכן מרמזים העפעפיים על השפתיים שגם הם נפתחים ונסגרים. כמו"כ מרמזים הם ג"כ על שני הקנים של הריאות. והעיניים בעצמן הן כנגד הלב.

וכתב בראשית חכמה (שם אות יג) שמדברי הזה"ק דלעיל אנו למדים שיש בכח העיניים להשפיע על כל קומת הגוף של האדם, וז"ל שם: שמאחר שהעין בו רמז כל השמות הקדושים האמורים, וכל שיעור הקומה וכל העולם - מי שישמור עיניו מחטוא בהן שומר כל גופו ומקיים העולם בזכותו. ואם חס ושלום פוגם בה - פוגם בכל האמור (כלומר שאז מביא חורבן לגופו רח"ל), עכ"ל.

ורמז פלא הוסיף בראשית חמה שם, וביאר שזהו הסיבה שכשאחד מסתכל בתוך אישון עיניו של חברו, רואה שם את כל צורתו משתקף כמו במראה; כי השי"ת הטמין דבר זה בתוך אישון העין כדי להראות שכל גוף האדם תלוי ועומד באישון העין. וכתב שלכן נקרא כדור שחור זה שבאמצע העין בשם 'אישון', כי הוא מלשון איש-קטן (ספר השרשים לרד"ק שורש איש, רד"ק תלים יז, ח, רבינו בחיי דברים לב, י; ועין דברים נפלאים בזה בצמח ה' לצבי פ' שלח) ע"ש האיש שמשתקף שם בקטן, ושכל גופו תלוי באבר זה.

ממנה הושתת העולם:

צבע העיניים - כדור העולם כולו

עוד כתב בזה"ק הקדוש (ויחי רכו), וכעין זה בתיקונים תיקון ע' דף קכו): שכל כדור הארץ משתקף בצבעים שבעין: החלק הלבן הסובב את העין מכל צדדיה, זהו כנגד ים אוקיינוס אשר כמוהו גם הוא מקיף את העולם כולו. והחלק האמצעי, הכדור, זהו כנגד היבשה הנמצא באמצע העולם ומוקף בימים מכל צדדיו. והצבע השלישי שסובב את אישון העין, הוא כנגד ירושלים. והאישון בעצמו, הוא כנגד ציון, שמשם ברא השי"ת את העולם כולו ושם הוא מקום השראת השכינה.

ומרן בעל חיד"א ביאר הענין שטעם הדבר שברא השי"ת את צבעי העין באופן זה, הוא כדי ללמדנו כמה קשה הפגם כשמסתכלים עם העיניים במקומות שאינם ראויים, עד שיש בפגם זה כדי להחריב את כל העולם כולו, כלשונו הק' (חסדי אבות על מס' אבות פ"ב מ"א):

הטעם שעשה השי"ת רמז לכל העולם כולו בעיניים, ללמדנו מוסר, שגדול הוא פגם הנעשה מצד מראה העיניים, שהוא כדאי להחריב את כל העולם כולו. ולכן האדם כאשר יסתכל בשלושה דברים אלו של כללות העולם הנרמזים בעיניים (כלומר ג' חלקי העין המרמזים כנגד ג' מקומות, האוקיינוס היבשה וירושלים) - שהם מקום המשוכח והעליון שבגוף, אז יהיה חרד ונרתע מן איסור מראה עיניים, עכ"ל.

וכן מצאנו שכשהחריב השי"ת את העולם בדור המבול, חרבו ע"י המים. ואמר חז"ל (סנהדרין קח). שהחורבן ע"י המים היה בבחינת מדה כנגד מדה, כי בני אותו הדור היו חוטאים בעיניהם, לכן הענישם « המשך עמוד ד' »

גם צורת העין כשלעצמה יש רמז בה שם הוי"ה: כדור העין הנמצא באמצע הוא צורת אות י', ואורך העין מצד לצד הוא כנגד אות ו', ושני כנפי העין הם כנגד שתי אותיות הה', (תיקונים תיקון ע' דף קכח).

ובספה"ק אור צדיקים (עמוד העבודה פ"א) כתב על דברי זוהר אלו, וז"ל: ד' גוונים יש בעין, ומרמזים נגד ד' אותיות הוי"ה. ונמצא, המסתכל בדבר שבקדושה, מכבד ומאיר בקדושת האותיות הוי"ה ב"ה. ומזה תראה ההיפך, המסתכל בדברים המכוערים חלילה (כלומר שאז גורם בזיון גדול לשם הוי"ה ולכביכול). וצריך יזרוז וחיזוק רב לזה, עכ"ל.

נמליכו ונייחדו:

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה

כתב בקב הישר (פרק מ'), וז"ל: ענין גדול הוא כשהאדם ממנהג שלא להסתכל למרחוק, כי אם עיניו יהיו תמיד משוטטות למטה לארץ. וכן מצינו בהנהגות חסידים הראשונים שעיניהם למטה, ומתכוונים ליחד הקב"ה ושכינתיה. כי ד' גוונים של העיניים מורים על ד' אותיות השם הוי"ה ושכינה, ושכינה היא מורה על הארץ (עי' זוה"ק ח"ג רמג): וכו' (כלומר שמאחר שמדבק את העיניים שהם כנגד הוי"ה ומכוון אותם על הארץ שהיא כנגד השכינה, נמצא שמייחד בזה קוב"ה ושכינתיה). משא"כ גבה עינים וכו' הוא מפריד בין הדביקים (כלומר שהואיל ואינו שם את עיניו על הקרקע נמצא שמפריד בזה בין קוב"ה - שכנגד הוי"ה שבעיניים, ושכינתיה - שכנגד הקרקע), עכ"ל.

וכן כתב בפלא יועץ (ערך ראיה) וז"ל: "ועוד כתבו המקובלים, כי בעין יש בו שם הוי"ה, ובהיותו מסכל בארץ שהיא 'אדנות' נמצא מייחד. אבל אם מסתכל לחוץ למה שאינו צורך, נמצא מפריד" עכ"ל.

ישראל אשר בך אתפאר:

דיוקן של מלך מלכי המלכים

וכשהאדם גורם שהשכינה הקדושה תוכל לשרות על עיניו, מביא בזה נחת רוח נפלאה לרבש"ע, וכדברים הנוראים שכתב בתיקוני זוהר בענין זה (תיקון יח לז ע"ב):

"זְכָאָה אִיהוּ אֲבָר דְעָבִיד בִּיה מְצוּה לְקוּדְשָא בְרִיךְ הוּא" - טוב ונחמד הוא לאבר שהאדם עשה בו מצוה להקב"ה, "דְבָגִינָה נְחִית קוּדְשָא בְרִיךְ הוּא לְשָׂרְיָא בְּכָל אֲבָר דְלִיָּה" - שעי"ז יורד הקב"ה לשרות על האדם. "וְיַעַל הָאִי בְר נֶשׁ מְקַרְיָזִין לְעִילָא, הֵבוּ קָר לְדִיוקְנָא דְמְלָכָא" - ועל אדם כזה מכריזין למעלה "תנו כבוד לתמונת המלך".

וכתב הרה"ק בעל שומר אמונים זצ"ל בספרו טהרת הקודש (מאמר שמירת עיניים פ"ד) וז"ל: ואם כן אתה עומד בנסיון וכו', בזה הרגע נשמתך זוכה ומקבלת פני השכינה, ונעשה שמחה וחדוה בכל העולמות כפי הנסיון, ושכינת כבודות יתברך שמו מתעטרת בך ומנשקת עיניך הטהורות וכו', מכריזין עליו ממש מרקייע בכל יום הבור יקר לדיוקנא קדישא (תנו כבוד לדיוקן הקודש), ומתרגשין מזה הנסיון כל פמליא דלעילא, עכ"ל.

« המשך מעמוד ג' »

מי הוא אותו הרבינער שהגיע לעירת המרפא, ומה טיבו. לנוכח שאלתו השיבו לו החסידים שרבינער זה הוא איש צדיק ומורם מעם שעומד בראשות ישיבה שבעיר ווישניצא שבגליציה. כשהבין השר שאיש צדיק הגיע לעיירה, ביקש מהחסידים שחפץ הוא לפגוש את הרבינער, והחסידים שראו את התלהבותו לפגוש את הרבי הסכימו וקבעו לו זמן שיוכל להיכנס אל הקודש פנימה ולפגוש את הרבי.

כשהגיעה השעה הקבועה נכנס השר אל הרבי, ולאחר חילופי מילות נימוסין קצרות התחיל השר לשפוף את מר ליבו בפני הרבי שזה תקופה ארוכה שבתו שרויה במרה שחורה וחלתה בנפשה במחלת העצבים רח"ל. ובקשתו ותחנתו בפיו שיראה הרבי בעניו ויעזרהו ויפעול בעד בתו שתתרפא ותצא מחוליה. בעניו הרחמניות ובאוזן קשבת הקשיב הרבי לדברי השר, וכססיהו השר לשטוח בקשתו העריף הרבי על ראשו וברכה חמה שיעזרהו בורא עולם ורופא כל בשר, שבתו תבריא ותתרפא מחוליה.

שמח השר שזכה לקבל את ברכת הרבינער אבל לא הסתפק בזה, וברצונו להחיש את רפואת בתו, שטח בפני הרבי את בקשתו: "הלא פניכם מאירות מאד, ואור מיוחד ובלתי רגיל יוצא מעיניכם השוכות לבו של כל מי שנסתכל עליהן. משכך, בטוח אני שאם ירשה לי הרבי להביא לכאן את בתי החולנית ויסתכל עליה הרבי בעיניו המאירות, בוודאי שיהא בכוח עיניי טהורות אלו ובכוח זיו האור הנשקף מהן לרפאות את החולי, ובתי בוודאי תבריא ותחלים מכוח השפעתן. לכן בקשתי שתסכימו לכך שאביא לכאן את בתי כדי שתסתכלו עליה בעיניכם המרפאות."

ענה לו הרבי רבי שלמה'לע לשר, "לצערי לא אוכל לעשות כהצעתך. שהרי אם צודק אתה בדבריך שיש לי כח מיוחד בעיניי, הרי כל הכח הזה ניתן בהן רק כי אני שומר עליהן שלא להתסכל בהן על נשים. וא"כ, אם אסתכל עכשיו על בתכם כבקשתכם, כבר לא יהיו העיניים שמורות וייאבד ממני כח זה ממילא, לכן לא אוכל למלא את בקשתכם זו ממני."

שבת אהובים סיפורי באבוב ע' רנב, בשם קונטרס עדות משמעות עמ' לו, בשם הרה"ג ר' שלום געללער ששמע ממרה"ש מבאבוב ז"ע

הרופא שהפך לבעל תשובה

עוד מסופר אודות עיניו הנפלאות של הרה"ק רבי שלמה מבאבוב הראשון: יהודי אחד היה בימיו בשם בנימין דייטש. בנימין זה לא היה נמנה בין עדת היראים והשלמים, וברצונו להפוך לרופא הלך ללמוד את מקצוע הרפואה באוניברסיטה המקומית כשהוא מתערב עם הגוים רח"ל. כשסיים בנימין את לימודי הרפואה, צריך היה לעשות מבחן כללי על כל החומר שלמד עד אז, וע"י מבחן זה היה מקבל את תעודת הרופא שלו ונעשה בזה לרופא מומחה.

כשהגיע יום המבחן המיוחד יצא בנימין לדרכו אל בית-ספר הרפואה במקום שעתידי היה להתקיים המבחן. אך לפתע צדו עיניו את דמותו ההוד של הרה"ק רבי שלמה'לע זיע"א שהתהלך גם הוא באותו שעה במרחק לא רב ממנו. כשרק ראה בנימין את

« המשך בעמוד ה' »

« המשך מעמוד ג' »

השי"ת במים המרומזים בכדור העין. ובמהרש"א שם (שם בחידושי אגדות; וע"י עוד ברש"י) פירש דבריהם ז"ל, שכשהאדם עוצם את עיניו וסוגרם מלהביט ברע, נראים אז העיניים בצורה משוכה וארוכה ולא בצורת עגול כגלגל. ורק כשפוקח עיניו נעשית צורתן עגולות כגלגל. לכן הענישים השי"ת במים המקיפים את העולם ככדור עגול כגלגל, כי גם הם היו משאירים את עיניהם פתוחות כגלגל ולא סגרו אותן מלהביט בראיות אסורות.

ושמרתם את משמרת הקודש:

האחריות הגדולה בשמירת הקודש ביותר

מכל דבריו המזהירים והקדושים שמסר לנו התנא האלוקי רשב"י בספר הזהר, נמצאנו למדים עד כמה מגיעה מידת הקדושה הטמונה בעיניים ובכח הראייה, ושהשכינה שורה בעיני כל אחד ואחד. ודבר זה יש בו בוודאי להביא להתעוררות גדולה בשמירת העיניים. וכדברי הראשית חזקמה (שם) המובא לעיל, שאחר שהביא את דברי הזהר"ק דלעיל כתב, שכשיודע האדם כמה רמזים יש בעיניים לרמז על המרכבה העליונה, אזי ישמור את עיניו בקדושה כראוי.

וכתב עוד, שמאחר שהעיניים מרמזים על כמה וכמה שמות הקודש ועל כל קומת האדם ועל כל העולם כולו, הגה כי כן מי ששומר עיניו מלחטוא

בהן, יש לו שמירה על כל גופו, ומחזיק את כל העולם כולו בזכותו. אבל אם האדם אינו שומר את עיניו חלילה, גורם בזה פגם בכל הקומה שלו ובכל העולם כולו.

ודברים נוראים כתב שם שפגם זה של מי שאינו שומר את עיניו מגיע ח"ו עד לשכינה הקדושה הטמונה באישון העין, וכלשונו שם: וכלל הפגם הוא בקודשא בריך הוא ושכינתיה, שפוגם הראות הקדוש מתפארת היוצא מבת עין שהיא השכינה, עכ"ל. והדברים נוראים ומחרידים.

וכתב עוד שם, שעל כן אסור לו לאדם להתסכל על שום דבר ערוה, ואפילו רק להזין את עצמו ע"י הסתכלות בדבר הרשות. וכדברי הזהר הקדוש (פנחס רכט בסופו): "ראייה ושמיעה דלית תמון אוריינתא ומצנה, קודשא בריך הוא ושכינתיה לא שריא תמון" - ראייה ושמיעה שאין עמהן דבר תורה או מצוה, אין הקב"ה ושכינתו שוריים בהן.

הרי מפורש יוצא בדבריו שתיקון העיניים או הפגם בהן, מגיע עד לשכינה בעצמה. והדברים מחייבים מאד, כי מהם נשמע כמה גדולה היא הקלקול שהאדם מביא בראיות אסורות, וכמה נחת רוח הוא עושה למעלה כששומר עליהן בקדושה. וא"כ אחריות גדולה מוטלת על האדם לשמור על עיניו טהורות, כדי להשרות בהן השכינה ושלא לקלקל בהן את השכינה רח"ל.

תורתו מגן לנו, היא מאירת עינינו, הוא ימליץ טוב בעדינו, אדונינו בר יוחאי

<<< המשך מעמוד ד'

צורתו הקדושה ואת עיניו המאירות של הרבי, קפא על מקומו, מבטו נתפס על דמות דיוקן הרבי ולא יכל להוריד את עיניו ממנו. געגועים עזים נתעררו בו פתאום להתדבק אל הרבי, ואהבה גדולה אחזה אותו ברצונו להיות מהחוסים בצל הרבי.

מאז, לא עזב היהודי את הרה"ק רבי שלמה. הוא נעשה דבוק בו ונהפך לבעל תשובה גמור כשאת שארית ימיו הקדיש כולם רק לתורה ועבודת הש"ת.

כרם החסידות ח"ג עמוד קטו

השליחות בווינה

סיפר הרה"ק מרוזין זי"ע: פעם אחת התאספו כמה מצדיקי הדור לאסיפה, בה נמנו וגמרו ביניהם שצריך להעביר מן העולם את הקיסר של אוסטריה. הרה"ק רבי משה לייב מסאטוב זי"ע ששהה באסיפה אמר שדבר קל הוא מאד, כדמצינו בדברי חז"ל שבהבטה בלבד אפשר להפוך איש חי להיותו גל של עצמות. הסכימו שאר הצדיקים ביניהם ואמרו לו "אם כן הוא הדבר קח נא עליך מלאכה זו", והוא סבר וקיבל על עצמו שליחות זו להעביר את הקיסר הרשע מן העולם.

בראשונה יצא הרה"ק רבי משה לייב מגבולות אוסטריה כדי להעביר ולהתפלל להש"ת שיהא בעזרו בשליחותו, ונתן טעם ליציאתו מגבולות המדינה כדי להתפלל, באומרו שאינו רוצה להתפלל בתוך גבולות אוסטריה, כי ירא הוא משרו של הקיסר השולט באוסטריה.

משסיים את חלק התפילה, שם הצדיק את פעמיו לעבר העיר הבירה ווינה מקום מגורו של הקיסר, כדי לנקוט שם פעולות בחלק המלחמה. הלך הצדיק והגיע עד לארמון המלכות, וביקש מהמומנים בארמון שרוצה הוא להיכנס אל הקיסר. כבקשתו קבעו לו הממונים יום מיוחד בו יגיע תורו ויוכל להיכנס את הקיסר ולפגוש אותו פנים אל פנים.

משהגיע יום פגישתו עם הקיסר, חגר הצדיק את מתניו ובכוונות עילאיות הלך אל הארמון כדי לבצע את שליחותו החשובה שקבל עליו בעת אסיפת הצדיקים. בגינונים של כבוד ונימוסי מלוכה נכנס אל טרקלינו של הקיסר וקרע והשתחוה לפניו, ותיכף פתח את פיו בדברי תשבחות לרומם את הקיסר, כשבליבו מכוון הוא לשבח כלפי מעלה למלכו של עולם מלך מלכי המלכים הקב"ה.

משסיים רבי משה לייב לשבח ולפאר את הקיסר, שאלו הקיסר מה בקשתו שבשבילה הגיע עד לארמון המלוכה. ענה לו רבי משה לייב "קיסרי נכבדי, לא באתי לבקש שום בקשה ממעלת כבודו, רק זאת חפצתי לזכות לראות את פניכם". וכדבריו כך עשה; בזריזות קם ממקומו, ובשתי עיניו הקדושות הביט והסתכל זמן ממושך על הקיסר, ומשסיים נפרד מהקיסר ויצא מהארמון.

הקיסר, שגדול היה כוחו בכח הטומאה, הבין מיד בצאת הצדיק ממנו שלא לחינם בא הצדיק היהודי להסתכל עליו, והרגיש מה עלל לו בהבטתו ומה היתה כוונתו האמיתית. תיכף ומיד שלח הקיסר שלוחים מחייליו שירדפו אחרי רבי משה לייב ויחזירו אותו לארמון. אבל רבי משה לייב עזב תיכף את העיר, ולא הצליחו שלוחי הקיסר למצאו ולתפסו.

ובכן, לא עברה תקופה ארוכה מביקורו של רבי משה לייב בארמון המלוכה, ופתאום נחלה הקיסר במחלה קשה ומרה. חוליו הלך והתגבר עליו מיום ליום, עד שמת פגר. כן יאבדו כל איובך ה'.

כתבי ר"י שו"ב עמוד קצט, סיפורי מורן הרמ"ח עמוד קפו

<<< המשך בעמוד ו'

ולא תחללו את מקדשי:

לא ליתן לטיטוס הרשע להיכנס לקדשי הקדשים!

בשל"ה הקדוש (שער האותיות אות ל' לב טוב) כתב דברים נוראים המיוסדים על דברי הזוהר הקדוש שלב האדם מכוון כנגד קדשי קדשים וזל"ק:

דע, כי הלב הוא מקור החיים נתון באמצע הגוף, הוא נגד בית קדשי הקדשים, שהיא נקודה האמצעית לעולם (כלומר שהוא אמצע העולם) כדאי. על כן צריך לטהר לבו שאל יהיה הרורים רעים ולא יהא מחשב רעות בלבו, כי הכל מן הלב. ואם חס ושלום מטמא את הלב שיהא לו לב חורש און, אז הוא מכניס צלם בהיכל לפני ולפנים כנבוכדנצר. כי צריך שיהיה מדור לשכינה. עכ"ל.

קעין זה כתב הגאון וקדוש רבי חיים מוואלאזין זצ"ל, וזה לשון קדשו בספרו נפש החיים (שער א' פרק ד'):

אם כן, בעת אשר יתור האדם לחשוב בלבבו, מחשבה אשר לא טהורה וכו', הרי הוא מכניס זונה, סמל הקנאה, בבית קדשי הקדשים העליון נורא בעולמות העליונים הקדושים ח"ו. ומגביר רח"ל כוחות הטומאה והסטרא אחרא בבית קדשי הקדשים העליון, הרבה יותר ויותר ממה שנגרם התגברות כח הטומאה על ידי טיטוס בהציעו זונה בבית קדשי הקדשים במקדש מטה. עכ"ל.

~

מגיד מישרים רבי שמשון פונקס ז"ל היה אומר את דברי בעל הנפש החיים אלו, והוסיף שמדבריו הנוראים יכולים אנו ללמוד גם להיפך במידה טובה מרובה; ולהבין כמה חשובה ונשגבת היא עבודתו של יהודי המתגבר על מחשבותיו ומונע את עצמו מלחשוב מחשבות שאינן טהורות, ושומר את עיניו לבלתי הכנס ללבבו מחשבות שאינן קדושות.

כי אם כשהאדם חושב מחשבות טמאות מביא בזה טומאה בבית קודש הקדשים, ה"ה להיפך; כשבאות לו מחשבות כאלו אל לבו והוא מתחכם בתחבולות שלא לחשוב בהן ולהוציאן משורש לבו, בשעה זו מוציא ומבער את הטומאה מבית קדשי קדשים, ונמצא שהוא מטהר בזה את בית המקדש!

ואמרו לנו חכמינו ז"ל (בבא בתרא קסד:), שאחד מהדברים שאין אדם שניצל מהם בכל יום הוא הרהור עבירה. זהו עבודה עצמית ואישית של כל איש במשך כל ימי חייו. ואם הדברים אמורים בזמן הגמרא, כ"ש ועל אחת כמה וכמה אמורים הדברים בדורנו אנו, כשהנסיגות גדולים וההרהורים האורבים את האדם בכל צעד ושעל נוראים פי כמה רח"ל. אבל דווקא משום זה עלינו לזכור תמיד, שהאיש היהודי הזוכה לנצח וללחום עם נסיון זה, ואפילו כשנכנסה לו מחשבה כזו דוחה אותה מיד שלא להרהר בה שוב ומנסה בכוח לברוח ממנה, אדם כזה הוא איש גדול וקדוש.

כשהאדם מנסה לשמור את עיניו נקיות ולשמור על טהרת מחשבתו, ומגרש מלבו את כל המחשבות וההרהורים הרעים, מקדש בזה את קדשי קדשים כפשוטו. והוא עושה בזה את העבודה הנשגבה שעשו החשמונאים בימיהם כשהטירו אז את בית המקדש, "באו לדביר ביתך ופינו את היכלך וטיהרו את מקדשך!"

ויתבונן כל אדם בעצמו: אם היו נותנים לי את הברירה והיכולת לעמוד בפתח 'קדשי הקדשים', וניתן בכוחי למנוע בעד טיטוס הרשע מלהיכנס בקודש פנימה ולטמא את המקום המקודש ביותר עלי אדמות, הלא הייתי שם את כל כוחי ומתפשט בכל כולי באורך וברוחב כדי למנוע בעדו מלעשות כעוול הזה?!

תפקיד זה ממש יש לו לאדם בכל יום. ברגע שמזדמן לו נסיון בשמירת עיניים, מלחמה בטהרת המחשבה, והוא עומד איתן כנגד יצר הרע, מונע בזה כניסת כח הטומאה בקדשי קדשים העליון. וזהו הנחת רוח הגדולה ביותר שיכול יהודי להביא לרבוש"ע כלפי שמיא!

(ע"פ תפארת שמשון עה"ת פ' כי תצא).

